

NAČINI PRILAGODBE I PRAĆENJE RADA

KLAUDIJA BANJEGLAV,
prof.def.
siječanj, 2012.

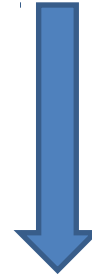
„Bilo je vrlo bitno
kakvu učiteljicu
imam
jer onako kako
me ona
gleda, tako me
gledaju i druga
djeca
pa i ja samoga
sebe“

PRILAGODBE

SADRŽAJA UČENJA

STRATEGIJA

(METODE, SREDSTVA,
OBLICI I ZAHTJEVI)

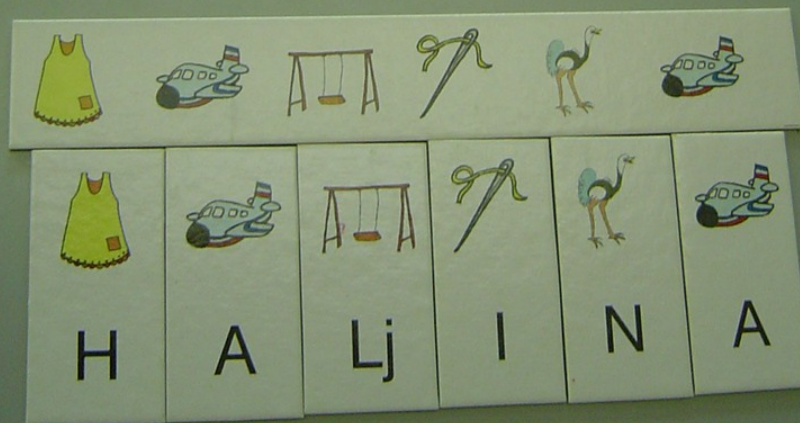

PRILAGODBA SADRŽAJA UČENJA

- Primjereno, perceptivno potkrepljenje (neposredna stvarnost, slika)
- Vođeno promatranje, stupnjevito perceptivno potkrepljenje istog sadržaja rada
- Isticanje bitnoga različitim tipovima obilježavanja
- Sažimanje teksta izdvajanjem bitnih odrednica sadržaja ili bitnih činjenica, smanjivanje broja činjenica
- Semantičko pojednostavljivanje sadržaja učenja
- Primjena shematskih prikaza
- Korištenje grafičkih organizatora

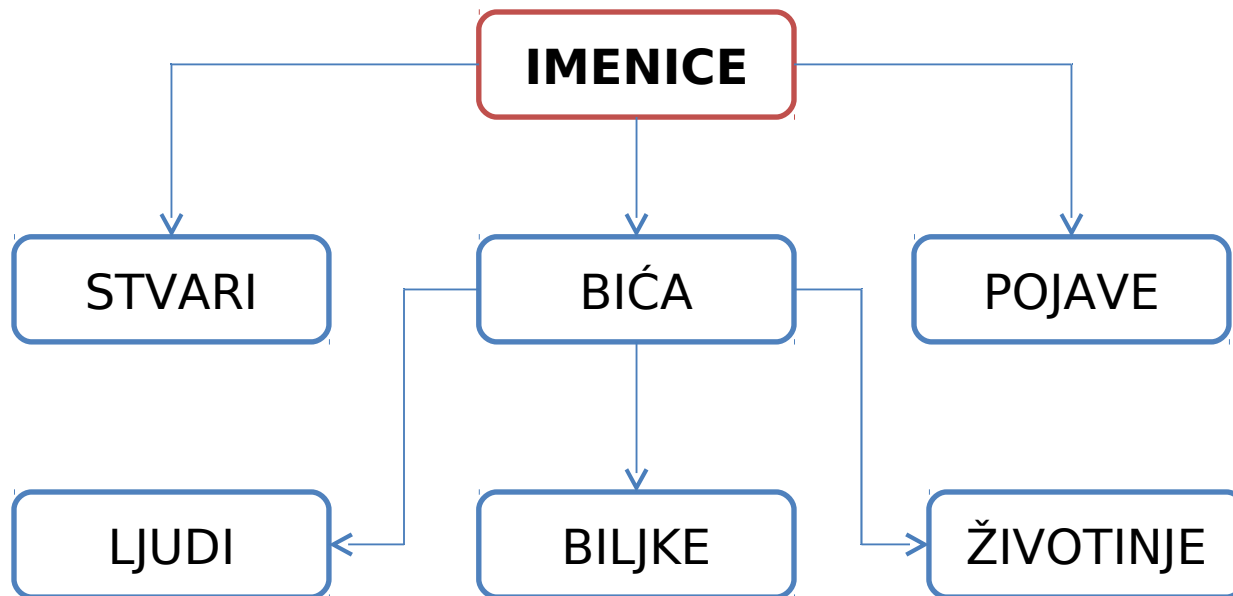
Primjereno, perceptivno potkrepljenje (neposredna stvarnost, slika)

5=20

18 5 2011

5 2011

VRSTE RIJEČI

PROMJENJIVE RIJEČI

IMENICE
GLAGOLI
PRIDJEVI
ZAMJENICE
BROJEVI

NEPROMJENJIVE RIJEČI

PRILOZI
PRIJEDLOZI
VEZNICI
USKLICI
ČESTICE

Primjena shematskih prikaza

Razmisli

- » Kako biljke dolaze do hrane?
- » Od čega biljke proizvode hranu?
- » Čime se konj hrani?
- » Što pas jede?
- » Koja je temeljna razlika između biljaka i životinja?
- » U kakvoj su vezi biljke i životinje u prirodi?

MEDUSOBNA OVISNOST BILJAKA I ŽIVOTINJA

Zelene biljke mogu same proizvesti hranu. Tijekom izgradnje biljnih hranjivih tvari u njima se pohranjuje energija.

Odakle potječe ta energija? Zašto je energija potrebna biljkama?

Energija pohranjena u biljnim hranjivim tvarima je suncana energija. Ona je biljkama potrebna za održavanje života, rast, kretanje i rad.

Odakle životinjama energija za održavanje života, rast, kretanje i rad, kad je same ne mogu proizvesti?

Konj se hrani biljnom hranom. Hrana se u njegovu tijelu razgrađuje pomoću kisika i oslobađa energiju za održavanje života, kretanje i rad. Konj, goveđo, koza, zec i ostali **biljožderi** hrane se biljkama i tako dolaze do energije.

Neke se životinje hrane i biljkama i životinjama. To su **svežderi**. Takvi su, primjerice, svinja, medvjed, jazavac.

Kad biljožder nema dovoljno hrane, on gladuje. Kako li je teško smi i zecu kada zimi zapadne visoki snijeg, kad pokrije tlo i biljke? Zamislite što bi se dogodilo da nestane zelenih biljaka. Svi bi biljožderi uginuli od gladi. *Zašto?*

Bi li lisica, sova, vuk i drugi **mesožderi** tada ostali živi? Jasno je da bi i oni usli bez hrane, pa prema tome i bez energije, te bi i oni uginuli.

Za sva kretanja, rad i održavanje života i životinjama je potrebna energija, koju dobivaju hranom što su je proizvele biljke.

Osim hrane, biljke proizvode i kisik. On je svim živim bićima potreban za disanje. U tijelu biljaka, životinja i ljudi hrana se uz pomoć kisika razgrađuje i oslobađa se energije. Životinje i ljudi uzimaju kisik iz zraka. Zelene ga biljke izlučuju mnogo više nego što ga troše. Stoga možemo reći da su zelene biljke temelj života na Zemlji jer one proizvode hranu i kisik bez kojih životinje ne bi mogle živjeti.

Životinje također utječu na život biljaka. Disanjem izlučuju ugljikov dioksid koji biljke upotrebljavaju za proizvodnju hrane. Prema tome, i životinje omogućuju život biljaka.

Navedimo još nekoliko primjera kako životinje utječu na život biljaka. Mnogi kukci (bumbari, pčele) oprašuju cvjetove i tako omogućuju razmnožavanje biljaka. Ptice koje se hrane plodovima biljaka (kos,

Utjecaj živih bića na sastav zraka

Prema **vrsti ishrane** životinje dijelimo na **biljoždere**, **mesoždere** i **sveždere**.

Biljožderi su životinje koje se hrane biljkama.

Mesožderi su životinje koje se hrane mesom.

Svežderi su životinje koje se hrane biljkama i životinjama.

biljožderi

krava

zec

vjeverica

mesožderi

pas

sova

zmija

svežderi

kokoš

svinja

medvjed

jazavac

Isticanje u tekstu

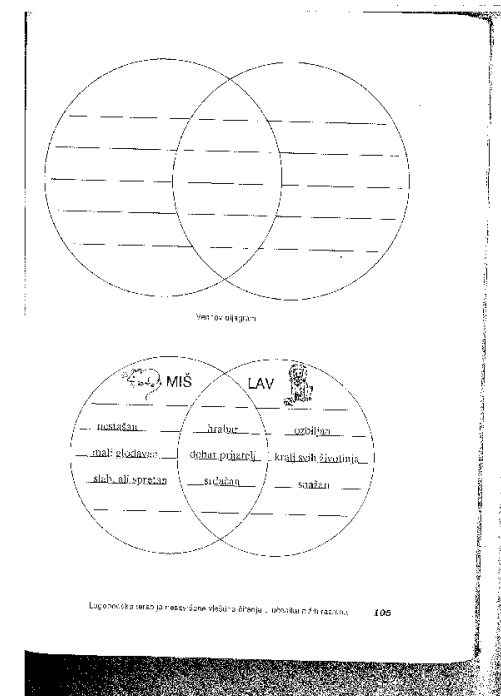
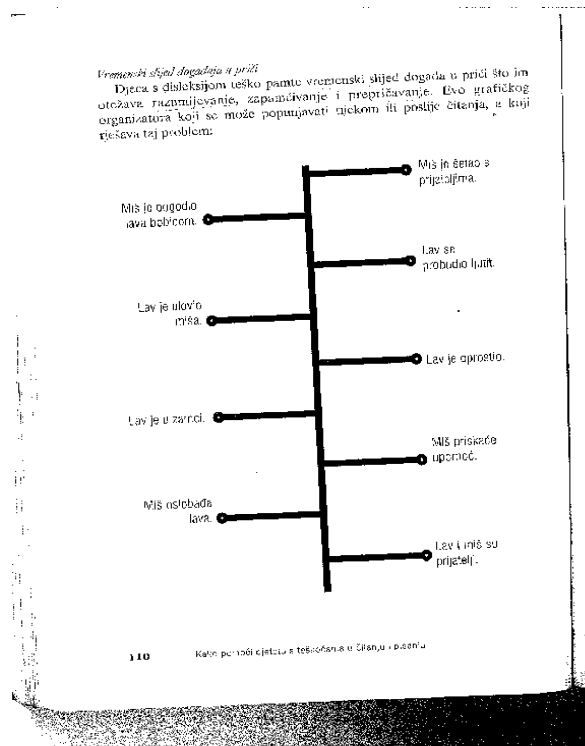
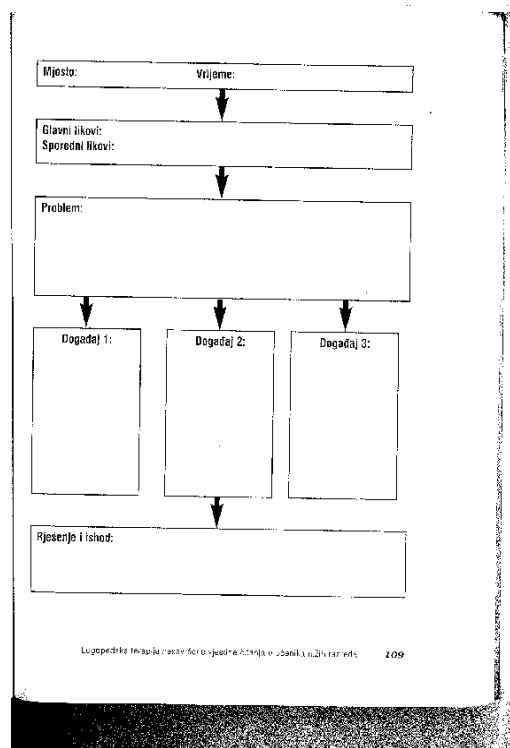
Stupnjevito perceptivno
potkrepljenje
Izdvajanje bitnog

USVOĐENJE GRAFIČKOG ORGANIZATORA:

-Vennov dijagram-
uspoređivanje likova

-Vennov dijagram-

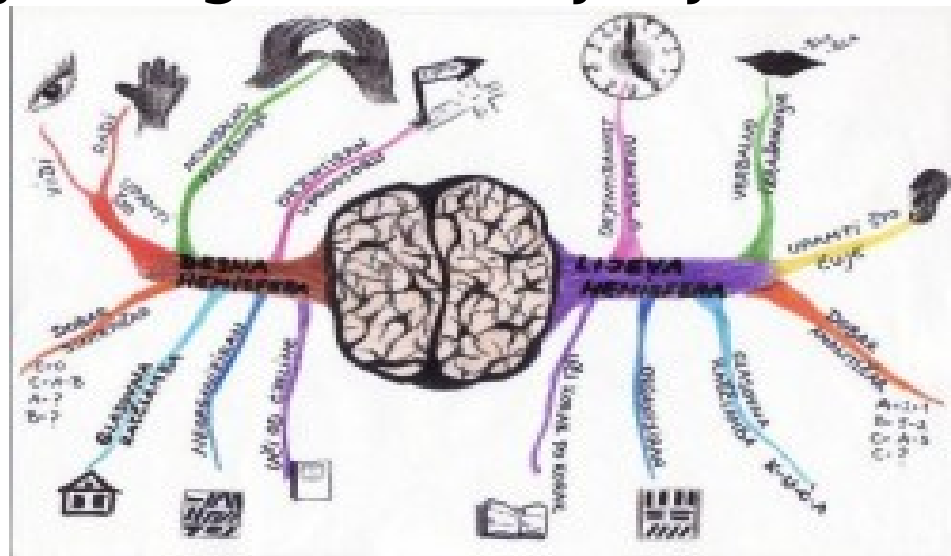
-vremenski slijed događaja
-usvajanje sadržaja teksta

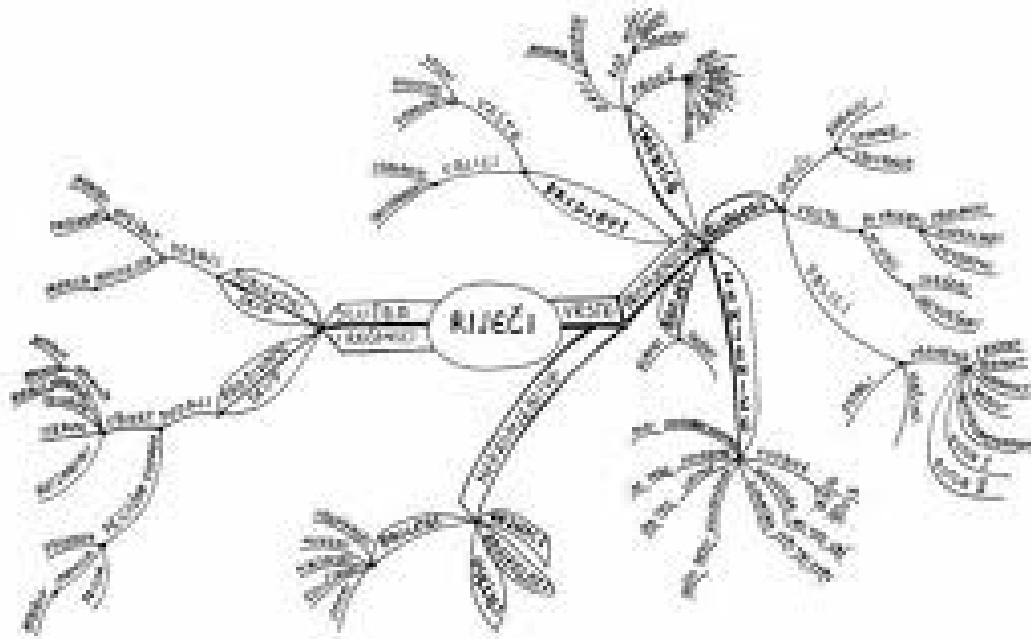

KORIŠTENJE MENTALNIH MAPA

- Vještina samostalnog učenja-učenik sam izrađuje po područjima koje uči
- Vještina organizacije teksta-slike,ključne riječi,simboli, boje
- Izravno utječe na motivaciju, pažnju,prosudivanje i logično mišljenje

MENTALNE MAPE

PREMA SADRŽAJIMA:

- Mape slijeda (povijest, biologija, ...)
- Mape širine pojma (geografija, hrvatski jezik, matematika, ...)
- Mape nastanka pojma (vjeronauk, priroda, ...)

PRILAGODBA STRATEGIJA (METODE, OBLICI RADA, SREDSTVA)

- Primjerena glasnoća govora učitelja (sporiji, jasniji prirodan, bez naglašivanja izgovora)
- Znakovni jezik, jednoručna i dvoručna abeceda
- Preciznost i jasnoća u davanju uputa
- Provjera razumjevanja slušanog, gledanog
- Jednostavne kratke rečenice s poznatim riječima
- Poticajna pitanja zatvorenog tipa
- Čitanje kraćih tekstova, jednostavnih tekstova uz provjeru razumjevanja

efne ilustracije ,brajični pisači stroj, računalo za slijepe,
ronička bilježnica,kalkulator za slijepe,pribor za geometriju
ovi za ljepljenje u bilježnici,

- Povećalo,meka olovka ili flomaster,bilježnica s jače

otisnutim crtama od žućkastog ili mat papira,slike i crteži trebaju imati dobar kontrast bez puno detalja,
•stor,šjedalica,kolica,pomagalo za pridržavanje pisaljke,

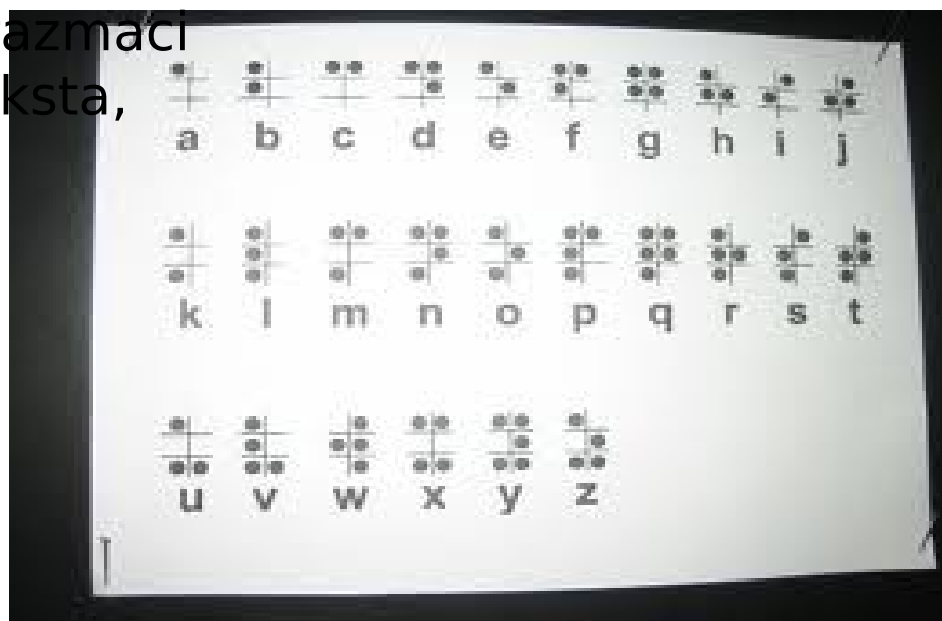
uvećani format papira,računalo s prilagodbama,

- pomagalo za listanje,pomagalo za pridržavanje knjige/papira,papir za pisanje s kvadratima ili individualizirani nastavni listići
•prilagođavanje tiska(povećani razmaci

između riječi,rečenica,redova teksta,

uvećanje tiska,

isticanje pravila podcrtavanjem

PRILAGODBE TEKSTA (DISLEKSIJA)

- Pišite u kratkim rečenicama.Izbjegavajte velike tekstualne cjeline,pišite u kraćim odlomcima.
- Upotrebljavajte „sans serif“ slova-to su fontovi koji nemaju crtice na slovima:Century Gothic,Arriel,Comic Sans MS...
- Najmanja veličina slova neka bude 12pt(poželjno je 14pt).Upotrebljavajte podebljanja(bold) ili istaknuta (highlighted) slova,izbjegavajte kosa slova (italic) i podcrtani tekst(underline).
- Izbjegavajte podcrtavanje naslova ili nizova riječi ,jer može uzrokovati vizualno spajanje riječi.
- Poravnavanje na lijevoj strani,izbjegavajte obostrano poravnavanje.
- Nastojte tekst organizirati u natuknicama.
- Odvajajte rečenice dvostrukim razmakom.
- Ne počinjte rečenicu na kraju retka. Upotrebljavajte široke margine.
- Pišite naslove i podnaslove i ostavljajte dosta praznog mjesta među ulomcima.
- Dobro je lekciju završiti sažetkom (tako se informacije sele iz kratkoročnog u dugoročno pamćenje).
- Upotrebljavajte papir u boji.Najboljom kombinacijom su se pokazali krem papir (podloga) i tamnoljubičasta ili tamnocrvena tinta.
- Pozadinska grafika može tekst učiniti teško čitljivim.
- Ne upotrebljavajte mnogo vrsta pisama (fontova)

SAMOSTALNOST UČENIKA

- Stupnjevito pružanje potpore pri čitanju
- Primjereno uključivanje u rad
- Pomoć pri rješavanju zadataka (pri organizaciji potpisivanja brojeva), rukovanju geometrijskim priborom

Prije podnevna nastava				
PONEDJELJAK	UTORAK	SRIJEDA	ČETVRTAK	PETAK
 Ručak	 Ručak	 Ručak	 Ručak	 Ručak
 Domaća zadaća	 Domaća zadaća	 Domaća zadaća	 Domaća zadaća	 Domaća zadaća
Zadatak	Zadatak	Zadatak	Zadatak	Zadatak
 Televizor	 Računalo	 Glazba	 Računalo	 Televizor

NAČIN RADA

• pojedinačno rješavanje zadataka,
• izbor zadataka lakši-teži-lakši

- Važno je odrediti količinu
domaće zadaće
- Korisno je zapisivati poruke u
informativku .

AKTIVNOST UČENIKA

- Zajedničko planiranje rada s učenicima
- Češća promjena aktivnosti tijekom rada
- Fizičko uključivanje učenika tijekom
mjerjenja, pokusa i sl.

RAZVIJANJE SOCIJALNIH ODNOSA

- Motivacijski plan (razrađeni postupci i aktivnosti a ciljem jačanja interesa, volje za provođenje planiranog rada)
- Uspostavljanje pozitivnog odnosa
- Pružanje podrške u radu: učitelj/ica, vršnjak, drug učenici, asistent, roditelj

PROSTOR

- Sjedenje učenika ispred ili u blizini učitelja zbog lakšeg nadziranja ili pružanja podrške u radu
- Informiranje o promjenama u organizaciji prostora
- Osigurati dobru rasvjetu, paziti na pozadinu
- Osigurati više mjesta u klupi

VRIJEME RADA

- Produljeno vrijeme za rješavanje zadataka

PROVJERA ZNANJA

- Samo usmena provjera ili potpora tijekom čitanja.
- Češća provjera znanja u kraćim jedinicama i s manjim brojem zadataka.
- Prije nego učenik odgovori pred svima dobro je napraviti „tihu“ provjeru točnosti odgovora.
- Rabiti jasne, čitljive i pregledne forme za pisane provjere, ostaviti dovoljno mjesta za odgovor i jasno označiti mjesto za odgovor.
- Ne „zacrveniti“ pismeni uradak ispravka
- Zanimariti način izražavanja, pravopis i gramatiku pri ocjenjivanju.

HNOS
preporučuje izradu

INDIVIDUALIZIRANIH ODGOJNO- OBRAZOVNIH PROGRAMA

INDIVIDUALIZIRANI ODGOJNO-OBRAZOVNI PROGRAMI

- Izrađuju se za sve učenike s posebnim potrebama temeljem Rješenja Ureda državne uprave
- Izrađuju ih učitelji u suradnji s stručnim suradnicima
- Potrebna intenzivna suradnja učitelja, stručnih suradnika, ravnatelja, učenika i roditelja
- Program usmjeren na dijete, a ne na sadržaj

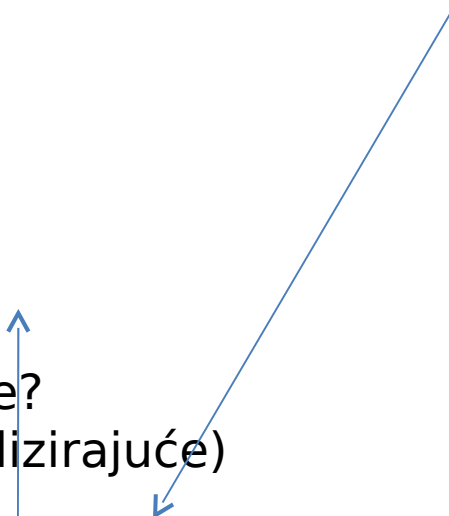
INICIJALNA PROCJENA PODRŠKE

(MAPS,LISTE)
program i

postupke.
Jake strane
dijete nauči?
Potrebe
aktivnostima

postavljene ciljeve?
(obrazovne,socijalizirajuće)
postupke

koristiti?

PLAN

Prilagoditi

individualizirati

Što želimo da

Kojim ćemo

ostvariti

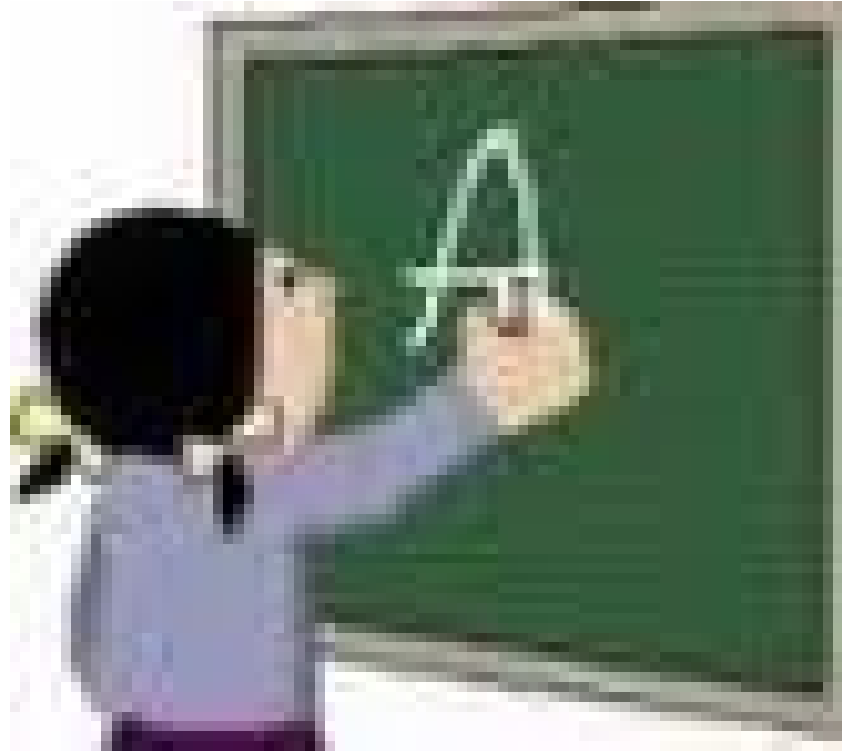
Metode,sredstva i

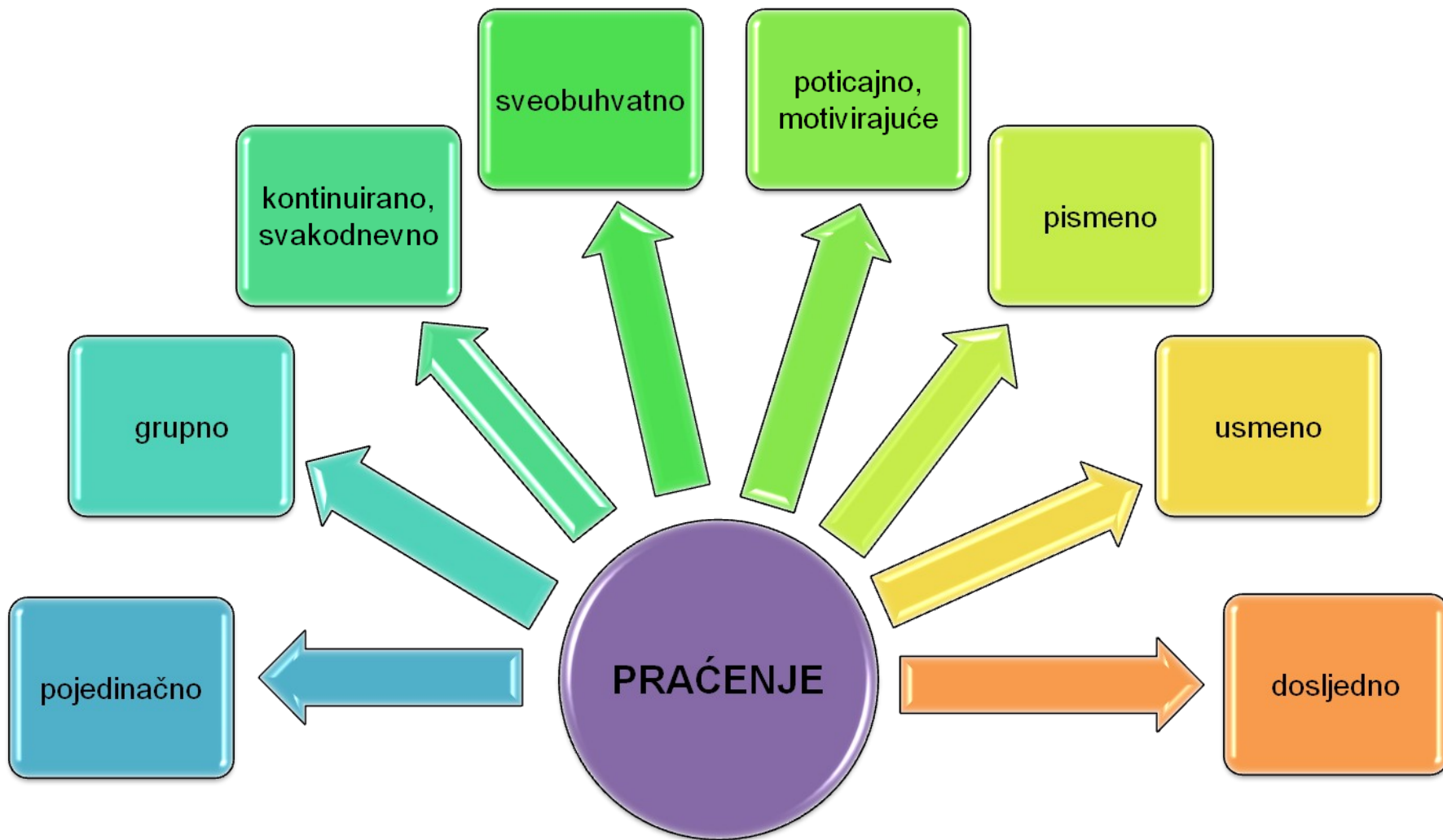
koje ćemo

PRAĆENJE VREDNOVANJE

Različite **VRSTE TEŠKOĆA**
zahtijevaju različite:

- Načine praćenja
- Provjeravanja
- Ispitivanja
- Ocjenjivanja

- Ocjenjivanje treba biti opisno i brojčano(1-5)
- Učenik se ocjenjuje **u skladu s njegovim individualnim programom !**

Praćenje i provjeravanje
učenikovih znanja i naučenih
vještina

u **FUNKCIJI** je procjenjivanja
primjerenosti pripremljenog
programa

MULTISENZORIČKO UČENJE

Ideje za prilagodbu i strategije poučavanja mogu koristiti svoj djeci u razredu, a ne samo onoj s poteškoćama.

